

TILLÄGG TILL LÄNSSTYRELSENS BESLUT 2009-03-25 OM UTÖKNING AV KOPP-
ÅNGENS NATURRESERVAT: 2009-04-23
UTÖKNING AV BESLUT "NATURRESERVAT KOPPÅNGEN": 2009-03-25

LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN
Miljövårdsenheten

2009-04-23

511-8385-01

TILLÄGG TILL LÄNSSTYRELSENS BESLUT 2009-03-25 OM UTÖKNING AV KOPP-
ÅNGENS NATURRESERVAT I ORSA KOMMUN

Av beslutskartan i Länsstyrelsens beslut från den 25 mars 2009 framgår inte att ett skifte av fastigheten Slättberg 27:3 på drygt 1 ha runt befintliga byggnader inte ingår i naturreservatet och alltså inte omfattas av föreskrifterna till reservatet. Därför skickas nu denna detaljkarta som visar det skifte som inte ingår i naturreservatet. Detaljkartan utgör ett komplement till beslutskartan.

Jemt Anna Eriksson

Torbjörn Rynéus

Bilaga:
Detaljkarta 1:10 000

LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN
Miljövårdsenheten

BESLUT

2009-03-25

511-8385-01

UTÖKNING AV KOPPÅNGENS NATURRESERVAT I ORSA KOMMUN

BESLUT

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken att utöka Koppångens naturreservat så att det omfattar hela det stora komplex av skog och myr som framgår av den bilagda beslutskartan, bilaga 2. Därmed utökas reservatet med ca 500 ha till 4 936 ha. Reservatets slutliga gränser utmärks i fält.

Länsstyrelsen beslutar vidare att beslutet från 1999 om bildande av Koppångens naturreservat, dnr 231-3607-98 skall upphöra att gälla och ersättas av detta nya reservatsbeslut vid samma tidpunkt som det vinner laga kraft.

Länsstyrelsen fastställer samtidigt skötselplanen, enligt bilaga 3, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken. Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

SKÄLEN FÖR BESLUTET

Beskrivning av området

Koppångens naturreservat är 1,5 mil långt och 4 km brett och ligger uppe på Orsa kommuns högland i huvudsak norr om Ämådalen. Det karaktäriseras av vidsträckta sluttande myrar som klättrar högt upp i bergssluttningarna. Höjdnivån varierar mellan 450 och 650 m med högsta punkten på 652 m på Stora Tunturibergets topp. De olika myrarna, bergen och skogarna formar ett landskap som gjort, och gör, djupa intryck på många besökare. Förr var Koppången centrum för myrslåttern, samtidigt som det utgör gränsland mellan Orsabyarnas fäbodmarker och den finska bosättningen. Hela reservatet avrinner till Oreälven via fem åar, Griffelån, Österån, Tenningån, Ångvasseln och Ämän.

Framför allt är det myrarna som präglar området, oftast med öppna sluttande kärr men också brantare backmyrar och rena flackområden. Flickran, Skarungsmyren, Övre och Nedre Koppången, Misan och Stor-myren tillhör de mer namnkunniga myrarna. På många av kärren har det bildats stora system av torrare torvsträngar med blötare flar-
kar däremellan. På några ställen, t.ex. på Stormyren, har till och med s.k. flarkors bildats i detta höghumida område med lång snötäckning. Ett stråk från Långtjärn över Flickeråsens fäbodar ner till Vallsjöarna avviker genom sin småskaliga moränterräng av död-
istyp, där det förekommer många små myrplättar.

Vegetationen på myrarna är välutvecklad och oskadad och domineras av medelrika till tämligen fattiga kärrtyper. Rikare partier finns framför allt på Skarungsmyren men också på mindre områden på flera andra myrar med t.ex. ängsvädd, flockfibbla, gräsull, björnbrodd, kung Karls spira och odonvide. Backmyrarna klättrar i regel högt upp på bergssidorna. Man får intrycket att bergen står med foten i myrlanden och att bara de högsta delarna undgått försumpningen och bär riktig skog. Därtill kommer ett antal oftast långsmala skog-

klädda stråk över myrsluttningarna där skogen stått emot försumpningen - också det ett signum för Koppångenområdet.

Insikten har växt på senare år att också skogen vid Koppången har stora naturvärden framför allt knutet till fuktiga granskogar med låg brandfrekvens och stor tillgång på brandrefugier. Trakten har långt tillbaka gått över med dimensionsavverkningar, som tog särskilt hårt på den gamla tallskogen. De riktigt gamla tallarna finns kvar i några områden samt i myrkanter och ute på myrarna. Kvarlämnad gran har utvecklats till starkt skiktad skog med hög frekvens av snöbrott samt lågor, lågaföryngring och många rödlistade djur och växter med t.ex. stora populationer av sällsynta lavar. I vissa områden når de äldsta granarna betydligt över 300 år t.ex. på Tun-
turiberget.

Värden för biologisk mångfald

Detta väldiga mosaikområde av oskadade myrar och ohuggna gammelskogar gör Koppången till en tungviktare bland naturreservaten. Just kombinationen av värdefulla myrar av många olika typer och anrika grandominerade skogar, inte sällan som sumpskogar, bildar grunden för de högklassiga naturvärdena. Fågelmiljöerna i denna blandning av myr, skog och berg är rika och spännande med ugglor, videsparv, tallbit, småspov, brushane och dalripa som några exempel. Björn tillhör de stadiga invånarna. Skogsmiljöerna fungerar utmärkt för många kryptogamer med specifika miljökrav. Här växer t.ex. grenlav, ringlav, norsk näverlav, skuggblåslav, långskägg, varglav, broktagel, nordlig knappålslav, liten hornflikmossa, purpurmylia, västlig hakmossa, mörk husmossa, doftskinn, taigaskinn, rynkskinn, kristallticka, gränsticka, lappticka och doftticka.

Värden för friluftsliv

Skidparadis är ordet. I de här snösäkra höjdlägena finns särskilt under hela vårvintern och ibland in på försommaren, möjligheter till fri skidåkning med få motstycken. De storslagna myrvidderna varvade med skogklädda stråk och bergshöjder ger variation, spänning och högkvalitativa naturupplevelser värda att slå vakt om. Även sommar och höst har området mycket att erbjuda den som vill hitta kontraster till vardagen eller bara pröva hjortronmarkerna. Många har redan lyssnat till det musikstycke som inspirerats härifrån och bär just namnet Koppången.

Flickeråsen och Blomtäkt är två gamla fäbodanläggningar, där tanken är att åtminstone Blomtäkt ska kunna utvecklas mer, både som utflyktsmål och som bas för vidare turer i reservatet. Koppången är också ett jaktområde av rang och ett område som nyttjas av draghundsekipage. Hela området är lätt att nå från europaväg 45 eller via skogsbilvägen förbi Ångens fäbodanläggningar.

Internationell klassning

Större delen av Koppången ingår redan nu i Natura 2000, som är EU:s

nätverk av skyddad natur. Om möjligt ska även utökningen av reservatet föras in i nätverket.

Reservatet innehåller främst habitatet västlig taiga med undergruppen naturlig gammal granskog och habitatet öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kär och gungflyn enligt EU:s habitatdirektiv. Regelbundna fåglar enligt fågeldirektivet är bivråk, brushane, grönbena, järpe, ljungpipare, orre, pärluggla, slaguggla, spillkråka, sångsvan, tjäder, trana och tretåig hackspett.

Övrig klassning

Området blev tidigt känt för sina naturvärden. I en studie från 1973 över skyddsvärda myrar i Kopparbergs län klassade Hugo Sjörs Koppångenkomplexet jämte Stormossen vid Skattlösberg som länets mest skyddsvärda myrar. Nu är Koppången ett av riksintressena för naturvård och ingår i den nationella myrskyddsplanen. Det har också fått högsta klass i länets Naturvårdsprogram.

I Naturvårdsverkets nya nationalparksplan för Sverige finns Koppången med som ett av förslagen till ny nationalpark.

Skyddsform

Utan skydd som naturreservat är det framför allt skogsbruk och olika hydrologiska ingrepp som skulle kunna hota Koppångens naturvärden.

SYFTET MED RESERVATET

Biologisk mångfald

Bevara hela Koppångenkomplexet i naturlig utveckling så att de naturliga processerna så långt möjligt ska ha fritt spelrum samt skydda det från exploatering som har en negativ påverkan av betydelse för den biologiska mångfalden både vad gäller arter, naturtyper och ekologiska samspel. Det betyder bl.a. att skogsbruk inte kan bedrivas i reservatet och att inga exploateringsingrepp eller hydrologiska förändringar av betydelse kan göras.

Friluftsliv

Underlätta möjligheterna till friluftsliv och naturupplevelser och då i synnerhet den typ av friluftsliv som passar särskilt bra i det här storslagna landskapet, t.ex. ostörd skidåkning och vandring. Om vid något tillfälle friluftslivssyftet står i motsats mot det biologiska syftet med reservatet ska det biologiska ha företräde.

Syftet ska nås genom

- att området lämnas till fri utveckling
- information, underhåll och utveckling av några stigar och leder samt deltagande i planering för friluftslivets utveckling t.ex. vid Blomtäkts fäbodan och vid eventuella framtida naturrastplat-

ser längs europaväg 45.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. INSKRÄNKNINGAR MED STÖD AV 7 KAP 5 § MILJÖBALKEN I RÄTTEN ATT ANVÄNDA MARK- OCH VATTENOMRÅDEN.

Det är förbjudet att

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle,
3. gödsla eller använda bekämpningsmedel,
4. framföra motordrivet fordon i terrängen,
5. plantera in växt eller djurart,
6. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, radiomast eller annan anläggning,
7. under en 10-årig försöksperiod jaga tjäder, orre, järpe och ripa ' i östra delen enligt kartbilaga 2,
8. uppföra jaktorn.

Utan tillstånd från Länsstyrelsen är det förbjudet att

9. sprida kalk i vatten eller på land.

Undantag

Föreskrifterna gäller inte för

- området längs befintliga vägar vad gäller underhållsarbeten, förbättringar eller breddningar så länge sträckningen inte ändras,
- underhåll av leder, kraftledningsgator och mastområden,
- åtgärder för skötsel och förvaltning av reservatet inkl Blomtäkts ' fåbodar eller för att tillgodose syftet med reservatet,
- punkt A.4 gäller inte för uttransport av älg med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation och inte heller vid preparering av hundspår och uppmärkta skidspår eller för att fånga in tappade hundspann eller för att på snötäckt mark frakta ut saltstenar eller ved till älgpassen så länge det inte missbrukas.

B. FASTIGHETSÄGARE OCH INNEHAVARE AV SÄRSKILD RÄTT SKA MED STÖD AV

7 KAP 6 § MILJÖBALKEN TÅLA FÖLJANDE INTRÅNG

1. utmärkning av reservatet, uppsättning av informationstavlor, anläggning och underhåll av leder, slogbodar, parkeringar och andra anläggningar för friluftslivets behov,
2. naturvårdsbränning och annan skötsel enligt skötselplanen,
3. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och syftet med reservatet.

C. ORDNINGSFÖRESKRIFTER MED STÖD AV 7 KAP 30 § MILJÖBALKEN

Det är förbjudet att

1. skada växande eller döda träd, vindfällen, stubbar eller lågor,
2. framföra motordrivet fordon i terrängen, gäller både barmark och snötäckt mark.

D. MOTIV TILL FÖRESKRIFTER, UNDANTAG M.M.

A. 1-9

Grundtanken med reservatet är att området ska utvecklas fritt med så liten mänsklig påverkan som möjligt och det är grundmotivet till alla föreskrifterna A. 1-9.

Punkt A.2-3 innebär att bestämmelserna i 29 § skogsvårdslagen om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog ej ska gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till reservatet som följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

När det gäller jakt har flera diskussioner förts med jägarorganisationerna i Orsa framför allt kring fågeljakten. De har utmynnat i att all jakt under en 10-årig försöksperiod får ske i enlighet med den allmänna jaktlagstiftningen med undantag enligt punkt A.7 ovan. Under den försöksperioden ska jägarna utföra årliga inventeringar av skogsfågelns utveckling inom hela reservatet och dessutom lämna statistik över skjutna hönsfåglar i reservatet. Försöksperioden börjar när detta beslut vinner laga kraft. Något år innan försöksperiodens slut gör Länsstyrelsen en utvärdering och samråder med berörda viltvårdsområden och Orsa Jaktvårdskrets innan ny ställning tas till jakten.

B. 1-3 och C. 1-2

Länsstyrelsen har bedömt dessa intrång och ordningsföreskrifter som rimliga mot bakgrund av syftet med reservatet.

Det är t.ex. inte förbjudet att tälta i reservatet och inte att elda under förutsättning att man tar hänsyn och inte stör häcknings- och spelplatser och inte skadar växande eller döda träd. Vill man inte ta med sig egen ved går det bra att plocka torra kvistar från marken eller bryta torrgrenar från växande träd utan att de skadas. Däremot får man t.ex. inte elda med delar av torrakor och stubbar eller liggande döda träd, s.k. lågor.

Ärendets handläggning

Områdets, och framför allt myrarnas, höga naturvärden beskrevs först av Hugo Sjörs i publikationen Skyddsvärda myrar i Kopparbergs

län från 1973. Därefter har kunskapen om naturvärdena gradvis ökat och olika skisser till ett långsiktigt skydd utarbetats. År 1995 färdigställdes en inventering av de skogliga naturvärdena vid Koppången utförd av Bengt Oldhammer och när den nationella myrskyddsplanen upprättades 1994 var Koppången ett självskrivet objekt.

Redan på 1970-talet, innan några långsiktiga inriktningar för Koppången fastlagts, lyckades Länsstyrelsen förhindra en strategiskt viktig avverkning genom att komma överens med markägaren och Naturvårdsverket att köpa in större delen av det aktuella skiftet, dock inte den norra delen. Det är bakgrunden till haket längs reservatets norra gräns. När större delen av det planerade reservatsområdet köpts in beslutade Länsstyrelsen år 1999 om reservat för den delen. Beslutet överklagades av flera jaktvårdsområden men vann laga kraft genom ett regeringsbeslut år 2001 utom vad gäller föreskriften om jakt, som med Länsstyrelsens goda minne, återförvisades till Länsstyrelsen för ny handläggning. Efter diskussioner med jägarna och ett flertal interna diskussioner har Länsstyrelsen accepterat att jakt, med undantag för skogsfågeljakt i östra delen, får bedrivas under en 10-årig försöksperiod samtidigt som kunskapsunderlaget ska förbättras.

När det gäller köpen av mark i området har de i de flesta fall finansierats gemensamt av Naturvårdsverket och EU:s miljöfond LIFE. De tidigaste och senaste köpen är dock helfinansierade av Naturvårdsverket.

Vid den slutliga remissen under 2007 framkom flera bra synpunkter som förbättrat både beslutet och skötselplanen. Alla synpunkter har dock inte kunnat beaktas.

Dispens från föreskrifter m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge tillstånd eller dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Ersättningstalan

Förhandling om ersättning pågår mellan staten och de båda ägarna till det enda icke inlösta skiftet. Reglerna för sådan ersättning återfinns i 31 kap. 4, 5 och 13 §§ miljöbalken. Av 31 kap. 13 § framgår att sakägare under de förutsättningar som där anges måste väcka talan hos miljödomstolen inom ett år från det att beslutet vunnit laga kraft för att inte förlora sin rätt till ersättning.

Kungörelse

Beslutet kungörs på det sätt som gäller för författningar i allmänhet. Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft omedel-

bart, även om beslutet överklagas.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 4, formulär 6.

Beslutande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Maria Norrfalk med Torbjörn Rynéus som föredragande.

I den slutliga handläggningen deltog från rättsenheten Gunilla Garbergs, kulturmiljöenheten Ulf Löfvall, plan- och beredskapsenheten Inger Friman och från naturvårdsenheten Jemt Anna Eriksson.

Maria Norrfalk

Torbjörn Rynéus

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Skötselplan
4. Överklagningsformulär (markägare och sakägare)

LANSSTYRELSEN

SKÖTSELPLAN

DALARNAS LÄN

Naturvårdsenheten

2009-03-25

511-8385-01

Torbjörn Rynéus

SKÖTSELPLAN FÖR KOPPÅNGENS NATURRESERVAT I ORSA KOMMUN

SYFTET MED SKYDDET OCH SKÖTSELN AV RESERVATET

Biologisk mångfald

Bevara hela Koppångenkomplexet i naturlig utveckling så att de naturliga processerna så långt möjligt ska ha fritt spelrum samt skydda det från exploatering som har en negativ påverkan av betydelse för den biologiska mångfalden både vad gäller arter, naturtyper och ekologiska samspel. Det betyder bl.a. att skogsbruk inte kan bedrivas i reservatet och att inga exploateringsingrepp eller hydrologiska förändringar av betydelse kan göras.

Friluftsliv

Underlätta möjligheterna till friluftsliv och naturupplevelser och då i synnerhet den typ av friluftsliv som passar särskilt bra i det här storslagna landskapet, t.ex. ostörd skidåkning och vandring.

Syftet ska nås genom

- att området lämnas till fri utveckling,
- information, underhåll och utveckling av några stigar och leder samt deltagande i planering för friluftslivets utveckling t.ex. vid Blomtäkts fåbodar och vid eventuella framtida naturrastplatser längs europaväg 45.

Administrativa data

Objektnamn:	Koppångens naturreservat
Skyddsform:	Naturreservat
Län:	Dalarnas län
Kommun:	Orsa
Natura 2000-beteckning:	SE0620048
Totalareal:	4 936 ha
Barrskog:	2 026 ha
Myrar:	2 863 ha
Vatten:	45 ha
Vägar:	2 ha

Prioriterade bevarandevärden

De viktigaste naturvärdena vid Koppången tillhör myrarna och skogen och hela det biologiska liv som är knutet till denna mosaik av skog och myr. Därför ska området skyddas från hydrologisk påverkan och skogen från avverkningar. Om medel kommer att ställas till förfogande kan det bli aktuellt med restaurering av en del våtmarksområden längs vägen till Blomtäkt och sydväst om Misan främst genom igenläggning av gamla diken.

Naturvärdena i reservatet tål betydligt fler besökare än idag, varför friluftslivet bör kunna utvecklas. Området bör ändå hållas fritt från ytterligare bullerstörningar. I det här reservatet ska möjligheterna till fri skidåkning prioriteras på bekostnad av skoteråkning. Växlingen mellan öppna myrvidder och slutna skogshöjder är en tillgång för vandrare och skidåkare. Mycket tyder på att jakt kan bedrivas och hundspannkörning tillåtas så länge omfattningen inte blir för stor.

SKÖTSELOMRÅDEN

Skötselområde 1, all skogsmark utom skötselområde 2 och 3. Skog med fri utveckling

Beskrivning av området

De stora skogsområdena ligger främst på Hinsberget, Tunturibergen,

Flickeråsen och väster om Vallsjöarna. Oftast handlar det om gran-dminerade blandskogar, ibland, som på Tunturibergen, mer utpräglade granskogar. Tallskogar finns mest som mindre partier på myrholmar och myruddar och vid Misan. Även ungskogar förekommer t.ex. väster om Flickran. Naturvärdena är mycket skiftande från högklassiga naturskogar och sumpskogar till i dagsläget helt ordinära skogar.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus
Naturskog.

Skogen utvecklas stegvis alltmer mot naturskog. Slitaget från besökare beräknas inte inverka negativt på området.

Skötselåtgärder
Skogen skall lämnas för fri utveckling.

Specialtips

I den stora skogsholmen på Övre Koppången en halv kilometer väster om Blomtäkts fåbodar finns rikare sumpskogar med gamla odlingspår, som det vore intressant att skaffa närmare kunskap om, både ur biologisk och kulturhistorisk synvinkel.

Skötselområde 2, skogs- och myrmark med särskild övervakning av ringlav.

Beskrivning av området

Två små delområden, 2a i norr och 2b i söder, där ringlav växer på åtskilliga träd längs bäck med sumpskog och kantzoner mot myr.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Så liten påverkan på naturmiljön som möjligt. Ingen långsiktig minskning av ringlav.

Skötselåtgärder

Fri utveckling som också innebär exempelvis att inga ledsträckningar får göras in i de båda områdena. Uppföljning av ringlaven har startat inom ramen för miljöövervakning i skog och kommer att ske vart 5:e år.

Skötselområde 3, skogsmark lämplig för bränning.

Beskrivning av området

Skogsområde öster om Flickran intill Ångenvägen längs reservatets östra gräns. Området lämpar sig väl för bränning genom bra vattentillgång och lätta brandgränser mot Flickran och skogsbilvägen. Ytan är på ca 75 ha och bränningen kan med fördel delas upp med en bränning av den norra delen och en av den södra delen kanske ett par år senare. Mellanliggande ungskogar kan brännas vid ett senare tillfälle då fler strukturer utvecklats och träden börjar få tjockare bark.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Naturskog med inslag av brandfält som liknar dem som kommit upp efter naturlig skogsbrand.

Skötselåtgärder

Väl genombrunna områden med både överlevande och branddödade träd. Brandfälten ska lämnas för fri utveckling.

Skötselområde 4, alla myrområden utom skötselområde 5. Våtmarksområde med fri utveckling.

Beskrivning av området

Det är myrarna som sätter sin prägel på hela Koppångenområdet. Oftast handlar det om öppna sluttande kärr men också brantare backmyrar och rena flackområden förekommer. Flickran, Skarungsmyren, Övre och Nedre Koppången, Misan och Stormyren tillhör de mer namnkunniga myrarna. På många av kärren har det bildats stora system av torrare torvsträngar med blötare flackar däremellan. På några ställen, t.ex. på Stormyren, har till och med s.k. flarkkors bildats i detta höghumida område med lång snötäckning. En halv kilometer längre åt NNO finns ett område med drygt 80 igenväxande krevadgropar efter bombfällningsövningar från början av 40-talet. Ett stråk från Långtjärn över Flickeråsens fäbodan ner till Vallsjöarna avviker genom sin småskaliga moränterräng av dödistyp, där det förekommer många små myrplättar.

Vegetationen på myrarna är välutvecklad och oskadad och domineras av medelrika till tämligen fattiga kärrtyper. Rikare partier finns framför allt på Skarungsmyren men också på mindre områden på flera andra myrar med t.ex. ängsvädd, flockfibbla, gräsull, björnbrodd, kung Karls spira och odonvide. Backmyrarna klättrar i regel högt upp på bergssidorna. Man får intrycket att bergen står med foten i myrlanden och att bara de högsta delarna undgått försumpningen och bär riktig skog. Därtill kommer ett antal oftast långsmala skogklädda stråk tvärsöver myrslutningarna där skogen stått emot försumpningen - också det ett signum för Koppångenområdet.

Flera av myrarna inom reservatet innehåller viktiga fågelbiotoper och fick höga värden vid inventeringen av länets fågelmyrar med arter som storspov, småspov, ljungpipare, gluttsnäppa, brushane och videsparv.

Förr var Koppången något av ett centrum för det vitt utbredda myrslätterbruket. Av detta kan nu inte mycket skönjas, kanske mest genom någon enstaka rest av en torvhässja. I rapporten Skyddsvärda myrar i Kopparbergs län från 1973 anger Hugo Sjörs att myrslättern på Koppången borde ha varit allmän redan före 1600-talet.

Även om det inte är undersökt vid Koppången skulle det mycket väl

kunna vara så att det pågår igenväxning av något myrparti på grund av att myrslåtern upphört.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Opåverkade våtmarker. Ingen påtaglig igenväxning av de stora myrarna.

Skötselåtgärder

Fri utveckling. Uppföljning av öppenhetsgraden på ett par av myrarna genom fotodokumentation vart femte eller tionde år från fasta fotopunkter alternativt uppföljning av vegetationsutvecklingen i några fasta provytor eller enligt nationellt utarbetad metod för uppföljning.

Ett par punkter vars lämplighet för fotodokumentation kan undersökas närmare ligger på Övre Koppången 350 m nordväst om Blomtäkt med koordinaterna 1446256/6805670 resp. på Skarungsmysen 1 km öster om vägskeppet till Tunturiberget, koordinater 1447305/6808395.

Specialtips

Om det så småningom skulle bli aktuellt med att prova myrslåtter på några ytor kan det vara värt att undersöka förutsättningarna på några av myrarna längs vägen till Blomtäkt.

Skötselområde 5, två våtmarksområden med ett halvdussin delområden där restaurering kan bli aktuell.

Beskrivning av området

Omfattar dels ett par partier väster och söder om Blomtäkt dels ett par partier nordväst om Misan. Där finns några stora gamla diken som haft avskärande effekt på vattenbanorna i myrarna och därigenom förändrat naturmiljön.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

En mer naturlig hydrologi där dikningseffekten i stort sett eliminerats.

Skötselåtgärder

Igenläggning av diken och röjning av vegetation på vissa ytor. Detta planeras att ske inom ramen för ett speciellt restaureringsprojekt.

Skötselområde 6, Grantjärn, Svarttjärn och Vallsjöarna. Vattenmiljöer med fri utveckling.

Beskrivning av området

Sjöarna och vattendragen spelar ingen särskilt framträdande roll i detta naturreservat och några stora biologiska värden i vattensystemen är inte kända. En del av vattnen inklusive små tjärnar, gölar och fläckar är dock viktiga för bl.a. fåglar, sländor, strandväxter

och friluftsliv.

Tidigare har Vallsjöarna kalkats, i första hand för att gynna öringsstammen. Kalkningen har upphört eftersom det visat sig att sjöarna inte lämpade sig så väl för kalkning. Nedanför Vallsjöarna ligger en damm i Ångvasseln.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Inga ytterligare förändringar i sjöarna och vattendragen i reservatet.

Skötselåtgärder

Fri utveckling.

Skötselområde 7, Friluftsliv och turism

Övergripande mål

Målet bör vara att bygga vidare på det intresse för Koppången som många Orsabor m.fl. känner och öka möjligheterna till friluftsliv inom detta storslagna landskap av myr, skog och berg.

För detta ändamål bör Länsstyrelsen så snart som möjligt efter reservatsbeslutet undersöka intresset för att bilda ett temporärt skötselråd tillsammans med kommunen och olika lokala intressegrupper med syfte att utveckla idéer och initiera åtgärder i linje med det övergripande målet. Om önskemål finns kan också diskussioner föras om Naturvårdsverkets förslag att göra området till nationalpark.

Några konkreta förslag som gruppen kan utveckla

Naturrastplats

Precisera de tillägg som bör göras till den naturrastplats som Vägverket planerar att anlägga, exempelvis utformandet av informationstavlor om naturreservatet och lämpliga turer i reservatet samt uppförandet av några rastbord något längre från europavägen där trafikbullret är mindre och vyerna större mot Stormyren och Hinsberget.

Blomtäkts fäbodan

Både viktigt som utflyktsmål och som bas för turer till andra delar av reservatet. Den öppna stugan, som sköts av Orsa kommun, bör helst utrustas med en kamin. Mycket tyder på att övriga byggnader inte kan underhållas. Den öppna marken vid fäboden får lämnas till naturlig igenväxning utom den del som slås idag. Vägen till Blomtäkts fäbodan ska fungera som skid- och vandringsled men inte hållas öppen för biltrafik. Däremot bör den underhållas så att det vid behov är möjligt att köra fram materiel m.m. med bil. I nuläget bör en försiktig vegetationsröjning göras längs vägen för att möjliggöra detta. Där vägen börjar vid europavägen bör en parkerings-slinga anläggas t.ex. som vid vägen till Flickeråsen.

Flickeråsens fäbodar

Belägen utanför reservatet men ändå viktig både som utflyktsmål och baspunkt för turer in i reservatet. Det är angeläget med fortsatt hävd av den öppna stugan och den närmaste öppna marken. På samma sätt som vägen till Blomtäkt bör den här vägen helst vara bommad nära europavägen för att kunna fungera som vandringsled och skidled men också för vissa transporter.

Stigar och leder

Koppången är ett magnifikt skidområde framför allt för fri skidåkning på skarsnö. Enkla skidspår bör finnas under hela vintern från europavägen fram till Flickeråsen och Blomtäkts fäbodar men också däremellan.

Det finns också ett behov av att utveckla sommarleder i reservatet. Uppmålade sådana leder bör finnas mellan Blomtäkt och Flickeråsen men också från den planerade naturrastplatsen fram till skogen på andra sidan Stormyren och också med en förlängning upp på Hinsbergets topp. Därifrån bör också en målad stig finnas till Gråtbäcks station. Kanske är det också lämpligt med en sommarled från Flickeråsen till Svarttjärn eller på andra håll.

De uppmärkta hundspannspåren kan också fungera som skidleder och vandringsstigar. Bitvis är dessa leder mindre lämpliga som vandringsleder pga. sträckningen över myrar.

Slogboden vid Stora Tunturiberget

Den här slogboden för en något anonym tillvaro längs ett av de markerade hundspannspåren. En sommarstig till slogboden borde märkas upp och information om slogboden bör finnas på informationstavlor. Stigen bör då förläggas på betryggande avstånd från masterna med tanke på risken för nedfallande is om någon väljer att använda stigen även vintertid.

Jakt

Jakt är en viktig del av friluftslivet i Koppångenområdet men den får inte bli alltför omfattande. I förhållande till Koppångenbeslutet från 1999 utökas nu jakten och tillåts under en 10-årig försöksperiod utom i förbudsområdet mot fågeljakt i östra delen. En intressant uppföljning av skogsfågelns utveckling beräknas göras av jägarna dels i form av en årlig redovisning av skjutna hönsfåglar i reservatet, dels en årlig linjeinventering av hönsfågel.

Fiske

Inga ytterligare restriktioner torde behövas förutom de regler som är uppsatta av Orsa fiskevårdsområdesförening.

Skoteråkning

Med ett heltäckande motorfordonsförbud undantas de känsliga våtmar-

kerna från slitage samtidigt som bullerfritt vildmarksbetonat fri-luftsliv gynnas. Undantag från förbudet gäller vid preparering av draghundsleder och sök efter smitande draghund. Jägarna kan på snö-täckt mark använda sig av skoter för att köra ut ved och saltstenar så länge detta inte missbrukas. Undantag gäller också för förval-tarens skötsel av området.

Hundspann

Körning med hundspann har pågått här under lång tid och kan fort-sätta under förutsättning att omfattningen inte blir för stor.

Information

Informationstavlor om reservatet bör finnas på fyra ställen i an-slutning till europavägen nämligen vid infarten till Rosentorp, den planerade naturrastplatsen, och vid de båda vägbommarna där lederna till Blomtäkt och Flickeråsen börjar. Dessutom bör ställning tas till om det är meningsfullt att sätta upp informationstavlor vid Gråtbäck och Åmådalens stationer. Åtminstone bör en enkel hänvis-ningsskylt till stigen mot Hinsberget finnas vid Gråtbäck. Enkel information och kartor bör också finnas inne i stugorna vid Blom-täkt och Flickeråsen. En informationsbroschyr för reservatet bör utarbetas.

Eldning och tältning

Särskilda eldnings- och tältplatser bedöms i nuläget inte behöva anläggas utöver de som redan finns.

Nationalpark

Konsekvenserna av Naturvårdsverkets förslag att inrätta Koppångens nationalpark kan diskuteras.

TILLSYN, DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING

Årlig dokumentation av förvaltnings- och skötselåtgärder inklusive skötselrådets möten

Alla skötselåtgärder ska dokumenteras. Vid restaurering ska anteck-ningar göras om utförda åtgärder och eventuella överenskommelser.

Uppföljning av jakt

Enligt överenskommelse beräknas jägarna själva årligen följa upp utvecklingen av hönsfågelstammarna inom reservatet, både där jakten är förbjuden och där jakten är tillåten. Dessutom ska avskjutnings-statistik för skjutna hönsfåglar inom reservatet årligen redovisas till Länsstyrelsen. Därigenom tillförs spännande kunskap om höns-fågeln utveckling i reservatet vilket kan jämföras med andra data.

Uppföljning av skötselmål

Uppföljning av skötselmål utförs av förvaltaren.

Uppföljning av kvalitetsmål

Uppföljning utförs av länsstyrelsen inom ramen för uppföljning av skyddad natur.

Uppföljning av kostnader
Görs av länsstyrelsen.

Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd:	Gränsmålning. Plan vandrarstig
När:	Barmark 01
Var:	Hela reservatet
Finans:	Reservatsanslag

Skötselåtgärd:	Infotavla, infobroschyr
När:	År 02
Var:	
Finans:	Reservatsanslag

Skötselåtgärd:	Tillsyn av skötsel
När:	Löpande
Var:	Hela reservatet
Finans:	Reservatsanslag

Skötselåtgärd:	Tillsyn av föreskrifter
När:	Löpande
Var:	Hela reservatet
Finans:	Reservatsanslag

Skötselåtgärd:	Uppföljning av hönsfågelstammarna
När:	Löpande
Var:	Delar av reservatet
Finans:	Jägarorganisationer

Skötselåtgärd:	Uppföljning kvalitetsmål
När:	Enligt program
Var:	
Finans:	Anslag

Bilaga:
Skötselkarta
